

חידושי אגדה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

פסחים דף נד

שיעור א'

מהרש"א ח"א

ע"ש ונראה ה' דעשרה דברים צע"ש נבראו כו' דודאי נבראו בששת ימי בראשית דאין כל חדש וגו' אלא דר"ל ללא נגמרו צפועל אלא זכח עד שנגמר פעולות כל אחד מהי' דברים בשעתו והרמז לכל פעולות ומעשה בראשית מקיים צ"י דהששי לרמזו דצקוף ששי צין השמשות נבראו עשרה דברים והיינו זכח ולא צפועל וק"ל: ז' דברים נבראו קודם כו'. כל המאמר

מהר"ל דרך חיים פ"ה מ"ו

בערב שבת בין השמשות מצד שהוא בין השמשות של קדושה הוא יותר במדריגה משאר ימי הטבע שאינם כל כך במדריגה. ואי אפשר לומר שלא יהיה נברא בו דבר שהרי אינו שבת גמור הוא, ואי אפשר שיהיה נברא בו כמו שנברא בששת ימי בראשית שהרי אינו ימי חול גם כן, ולפיכך נבראו בערב שבת בין השמשות דברים שהם למעלה מן הטבע ואינם טבעיים כמו שנבראו בששת ימי המעשה שכל אלו דברים אינם טבעיים. וכל זה כי בין השמשות של ערב שבת הוא למעלה מששת ימי הטבע כמו שהשבת מצד קדושתו הוא למעלה מן ששת ימי בראשית. ולפיכך בין השמשות של ערב שבת אי אפשר שיהיה בלא בריאה כי עדיין לא נכנס השבת שהוא שביטה גמורה, ואי אפשר שיהיה נברא בו הדברים הטבעיים שהרי הוא יותר במדריגה מששת ימי המעשה, ולפיכך נבראו בו אלו דברים שאינם טבעיים לגמרי והם קרובים אל הטבע. כי כל אלו

הצורה עד שגזר על קבלת הכתב, דאין הבריאה מה שנברא עשרה דברים בין השמשות בריאה ממש אלא שגזר הבריאה בין השמשות. שאין נראה כי האיל של יצחק היה חי מששת ימי בראשית עד אברהם, רק שגזר על בריאתו וזהו בריאתו, וכך גזר האותיות כפי מה שהן וגזר גם כן קבלת הכתב כמו לדעת ר' נחמיה האור והפרד דקאמר בגמרא שנברא בין השמשות של ערב שבת ובגמרא מוקי לה דעלו במחשבה בערב שבת ועל זה נאמר שנברא בערב שבת בין השמשות, וכך הבריאה מן הכתב היינו צורת הכתב גזר הש"י בערב שבת בין השמשות והמכתב הוא קבלת החקיקה. ומדלא אמר הלוחות

רבי צדוק הכהן קומץ המנחה סד

פרד לשון הפרדה כי הפרד אינו מכלל הבריאה כמש"ל (פסחים נ"ב) שנברא צביה"ש כמו המזיקין (ור"ל צביה"ש הוא זמן החי"ל אז הוא ג"כ מכלל הבריאה שאז הוא מקום העבודה בהעדר היצר שאז הוא העבודה של ככל לבצק בשני יצריך ואז נגמר הנה טוב מאד שנאמר צסוף יוס הששי ודרז"ל זה יצה"ר זהו צביה"ש דיוס ו' שהוא סמוך לשבת שהוא עוה"ב אז גם היצר והרע מכלל הבריאה מש"כ לעוה"ב אין לו מליחות) ואז"ל על ענה הוא פסול והביא פסולים לעולם (ובאים ממזרות שר"ל תוקף המלואה אף לשאין מינס ואז היה יצחק נקי מחליה כמו"ל אות ס"ג) שהזמר זה מעין תח"ה) ואמרו זבל פרדותיו ר"ל